

Samenvatting vuurwerk:

Een onderzoek onder Delftenaren naar de beleving van vuurwerk en een alternatieve invulling van de jaarwisseling.

Aanleiding tot en doelstelling van het onderzoek

Er zijn voor- en tegenstanders van vuurwerk tijdens de jaarwisseling. De gemeente wil onderzoeken hoe Delftenaren de jaarwisseling het liefste willen vieren. Oud & Nieuw moet immers een feest voor iedereen zijn. We hebben Delftenaren daarom gevraagd hoe zij aankijken tegen de huidige viering van de jaarwisseling en of zij open staan voor alternatieve vieringen. We zijn dan benieuwd wat voor alternatieven de Delftenaar in gedachte heeft.

Het onderzoek is in januari 2024 door O&S uitgezet onder de leden van het Delft Internet Panel (DIP) en breder. Hiervoor is een algemene link gedeeld op social media, is er een oproep geweest in de Stadskrant Delft en is de link gedeeld met de buurtpreventieteams.

Respons

Voor dit onderzoek zijn allereerst de leden van het Delft Internet Panel benaderd. Van de 2.717 panelleden die zijn uitgenodigd voor het onderzoek hebben er 1.484 de vragenlijst ingevuld. Dit resulteert in een respons van 55%.

Daarnaast was het mogelijk om de vragenlijst in te vullen via een algemene link gedeeld via diverse kanalen. Men heeft dit veelvuldig ingevuld: 1.687.

In totaal komt het aantal Delftenaren dat meedeed aan het onderzoek uit op: 3.171.

Resultaten

Zelf vuurwerk afsteken

Allereerst is er aan de Delftenaren gevraagd om aan te geven of zij tijdens de afgelopen jaarwisseling zelf vuurwerk hebben afgestoken. Figuur 1, op de volgende pagina, toont het resultaat.

In totaal stak 26% van de Delftenaren de afgelopen jaarwisseling vuurwerk af. Het grootste gedeelte van deze groep (22%) geeft aan dit elk jaar te doen. Een kleine groep geeft aan afgelopen jaarwisseling dit 'een keer niet' te hebben gedaan (5%). Ruim vier van de tien Delftenaren kiezen het antwoord: 'nee, dat doe ik nooit, maar ik kijk wel graag naar het vuurwerk van anderen'. Tellen we de groepen die (meestal) vuurwerk afsteken op bij de groep die graag naar vuurwerk van anderen kijkt dan heeft driekwart van de Delftenaren (75%) op een wijze interesse in vuurwerk. Ruim een vijfde deel steekt nooit vuurwerk af en kijkt ook niet naar het vuurwerk van anderen.

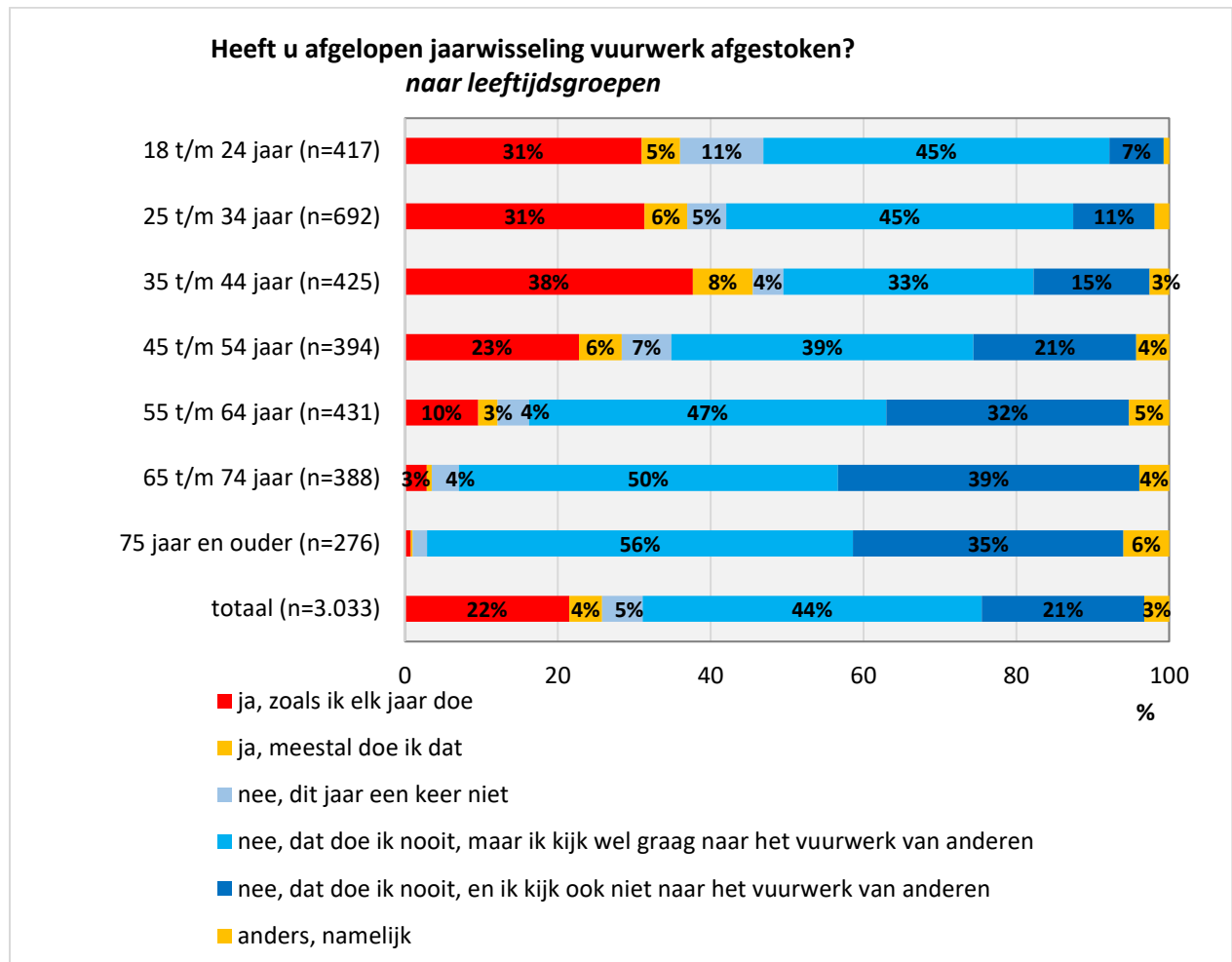
Figuur 1

Leeftijdsgroepen

Bij uitsplitsing van de antwoorden naar leeftijdsgroepen, blijkt het afsteken van vuurwerk vooral een activiteit tijdens de jaarwisseling onder de jongere helft van de leeftijdsgroepen.

Van de 35-44 jarigen stak bijna de helft deze jaarwisseling vuurwerk af (46%). Onder de 25-34 jarigen was dit 37%, onder de 18-24 jarigen 36%. Bijna drie van de tien 45-54 jarigen stak deze jaarwisseling vuurwerk af. Onder de 55-64 jarigen daalt het aandeel al tot 13%. Onder oudere leeftijdsgroepen is het aandeel dat vuurwerk afsteekt erg klein.

De oudere leeftijdsgroepen (vooral vanaf 55 jaar) kijken wel graag naar het vuurwerk dat anderen afsteken, maar geven daarnaast ook aan (wel in mindere mate) nooit vuurwerk af te steken en er ook niet naar te kijken.

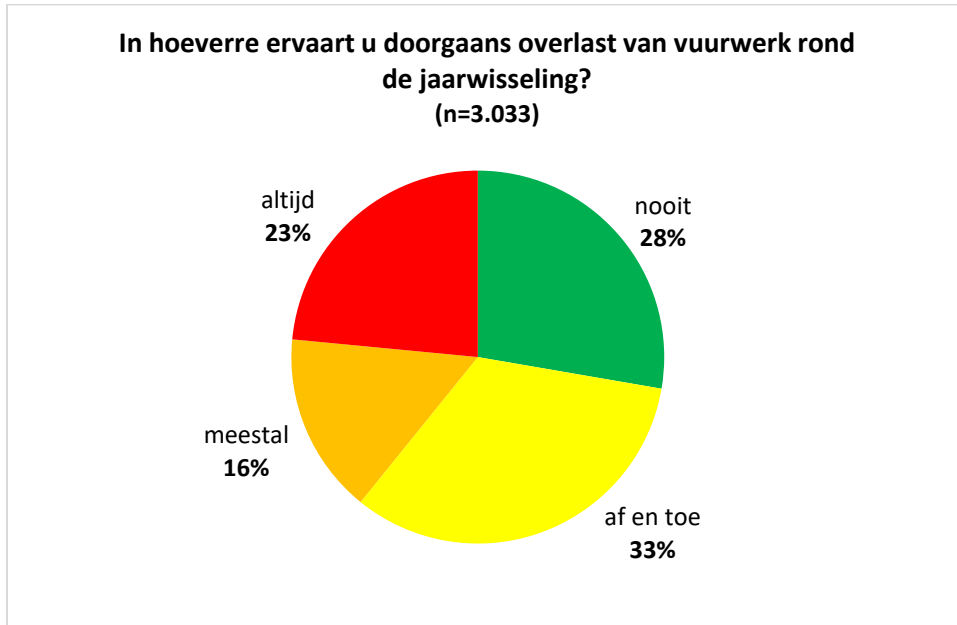

Figuur 2

Ervaren overlast van vuurwerk rond de jaarwisseling

Vervolgens konden de Delftenaren aangeven in hoeverre zij doorgaans overlast van vuurwerk rond de jaarwisseling ervaren. Figuur 3 toont de antwoorden.

Bijna drie van de tien Delftenaren ervaren 'nooit' overlast van vuurwerk, een derde deel heeft er 'af en toe' last van. Bijna vier van de tien Delftenaren ervaren 'meestal tot altijd' overlast van vuurwerk rond de jaarwisseling.

Figuur 3

Waar ervaart men overlast van?

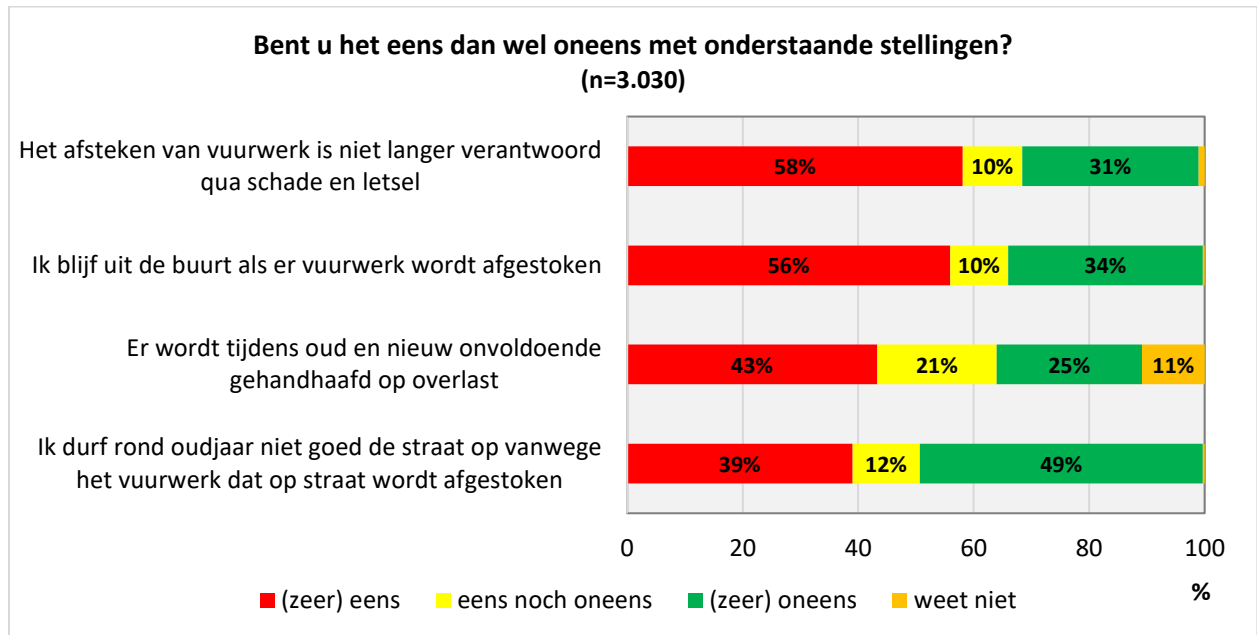
De bewoners die 'meestal of altijd' overlast van vuurwerk rond de jaarwisseling ervaren, konden vervolgens aangeven waar de overlast uit bestaat.

Vrijwel alle respondenten (96%) geven aan last te hebben van 'harde knallen'. Ruim zeven van de tien ervaren hinder van 'vuurwerkrestanten op straat'. Zes van de tien hebben 'gestreste huisdieren'. Ruim een derde deel ervaart 'stankoverlast' van het vuurwerk. Ruim een kwart heeft last van 'vuurwerkrestanten in hun tuin'.

Negatieve stellingen over vuurwerk

Allereerst volgen hier de stellingen waarbij het antwoord **(zeer) eens** een negatieve opvatting over vuurwerk weergeeft.

Bijna zes van de tien Delftenaren zijn het (zeer) eens met de stelling dat 'het afsteken van vuurwerk niet langer verantwoord is qua schade en letsel' (58%). Ook ruim de helft geeft aan 'uit de buurt te blijven als er vuurwerk afgestoken wordt' (56%). Ruim vier van de tien Delftenaren geven aan het (zeer) eens te zijn met de stelling dat er 'onvoldoende gehandhaafd wordt op overlast tijdens oud en nieuw'. Bij de stelling 'ik durf rond oudjaar niet goed de straat op vanwege het vuurwerk dat op straat wordt afgestoken' is ongeveer de helft het (zeer) oneens.

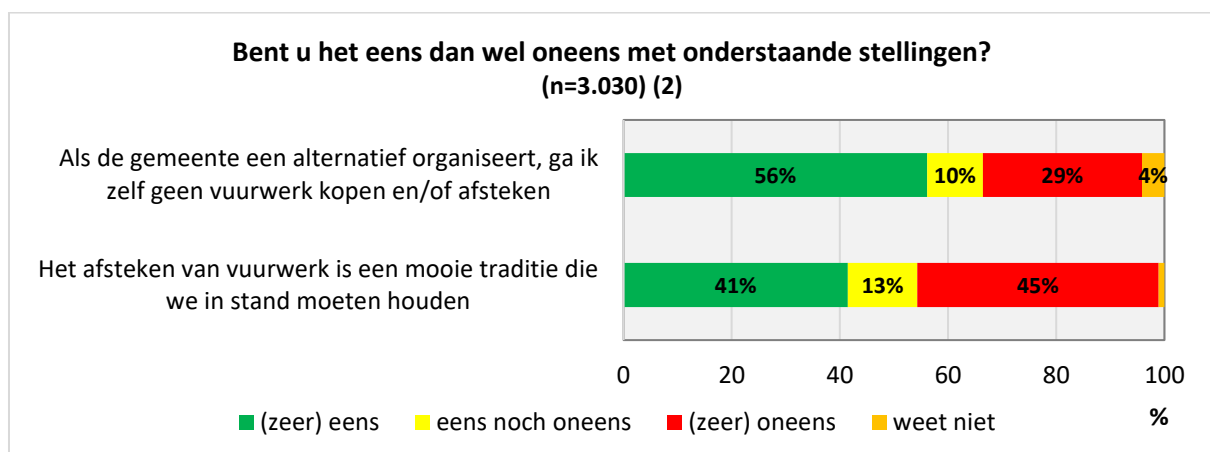

Figuur 4

Positieve stellingen over vuurwerk

Figuur 5 toont de resultaten voor de stellingen waarbij het antwoord **(zeer) eens** een positieve opvatting weergeeft.

Ruim de helft geeft aan het (zeer) eens te zijn met de stelling 'als de gemeente een alternatief organiseert, ga ik zelf geen vuurwerk kopen en/of afsteken' (56%). Op de stelling 'het afsteken van vuurwerk is een mooie traditie die we in stand moeten houden' reageert men zeer verdeeld. De groepen '(zeer) eens' en '(zeer) oneens' schelen maar weinig.

Figuur 5

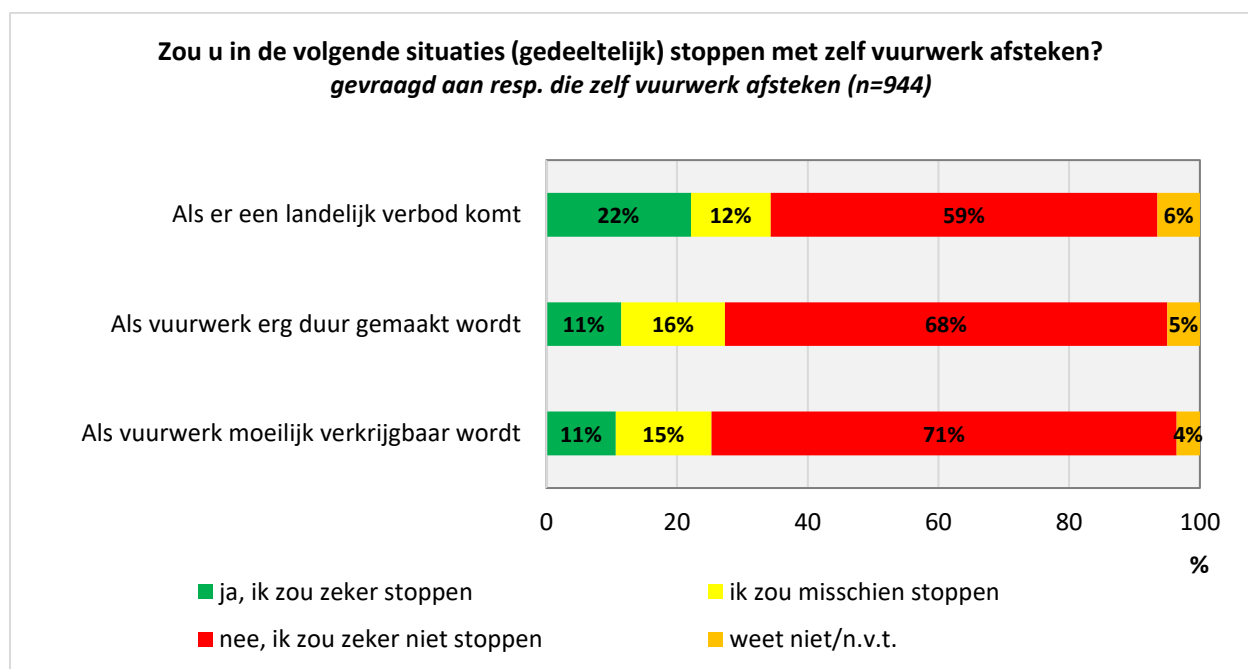
Beperkende situaties voor zelf vuurwerk afsteken

Aan de respondenten die de afgelopen jaarwisseling zelf vuurwerk hebben afgestoken, zijn drie situaties voorgelegd met de vraag of zij in dat geval (gedeeltelijk) zouden stoppen met het zelf afsteken van vuurwerk.

Gelijk valt op dat de meerderheid van de bewoners die vuurwerk afsteken, bij elk van de voorgelegde situaties **zeker niet** zou stoppen met het zelf afsteken van vuurwerk.

'**Als er een landelijk verbod komt**' is ongeveer een derde deel zeker of misschien wel van plan te stoppen met het zelf afsteken van vuurwerk (zeker: 22%, misschien: 12%). Ongeveer zes van de tien bewoners blijven in dat geval zeker zelf vuurwerk afsteken.

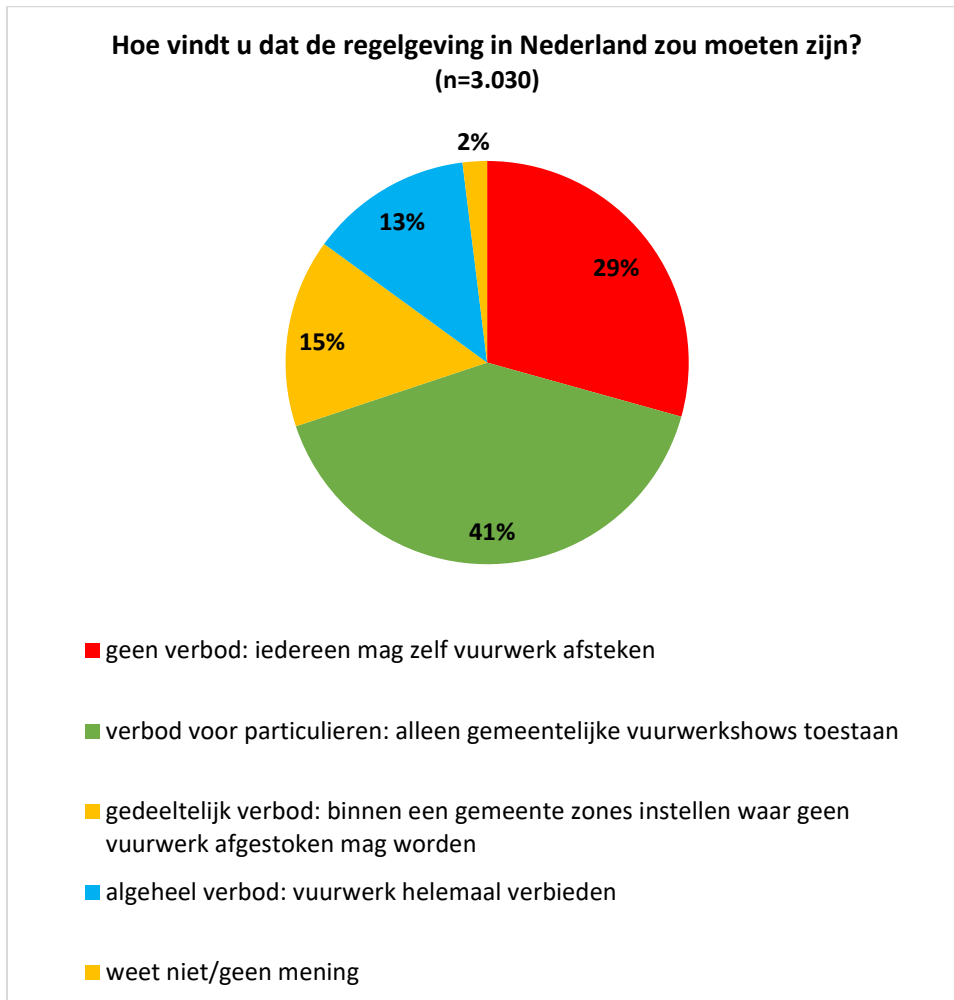
Voor de situaties dat vuurwerk **erg duur** gemaakt wordt of als vuurwerk **moeilijk verkrijgbaar** wordt is het maar een tiende deel dat zeker zou stoppen met afsteken, en ongeveer 15% wat dit misschien zou doen (samen telkens ruim een kwart). Ongeveer zeven van de tien bewoners die vuurwerk afsteken blijven dit zeker doen, ongeacht deze twee maatregelen.

Figuur 6

Hoe zou de regelgeving in Nederland moeten zijn volgens Delftenaren?

Ruim vier van de tien Delftenaren kunnen zich vinden in een verbod voor particulieren, waarbij alleen een gemeentelijke vuurwerkshow toegestaan is. Ongeveer drie van de tien Delftenaren geven aan dat er geen verbod zou moeten zijn: iedereen mag zelf vuurwerk afsteken. Een aandeel van 15% is voor een gedeeltelijk verbod, waarbij binnen een gemeente zones zijn waar geen vuurwerk afgestoken mag worden. Ruim een tiende deel vindt dat er een algeheel verbod zou moeten zijn, waarbij vuurwerk helemaal verboden wordt (13%).

Figuur 7

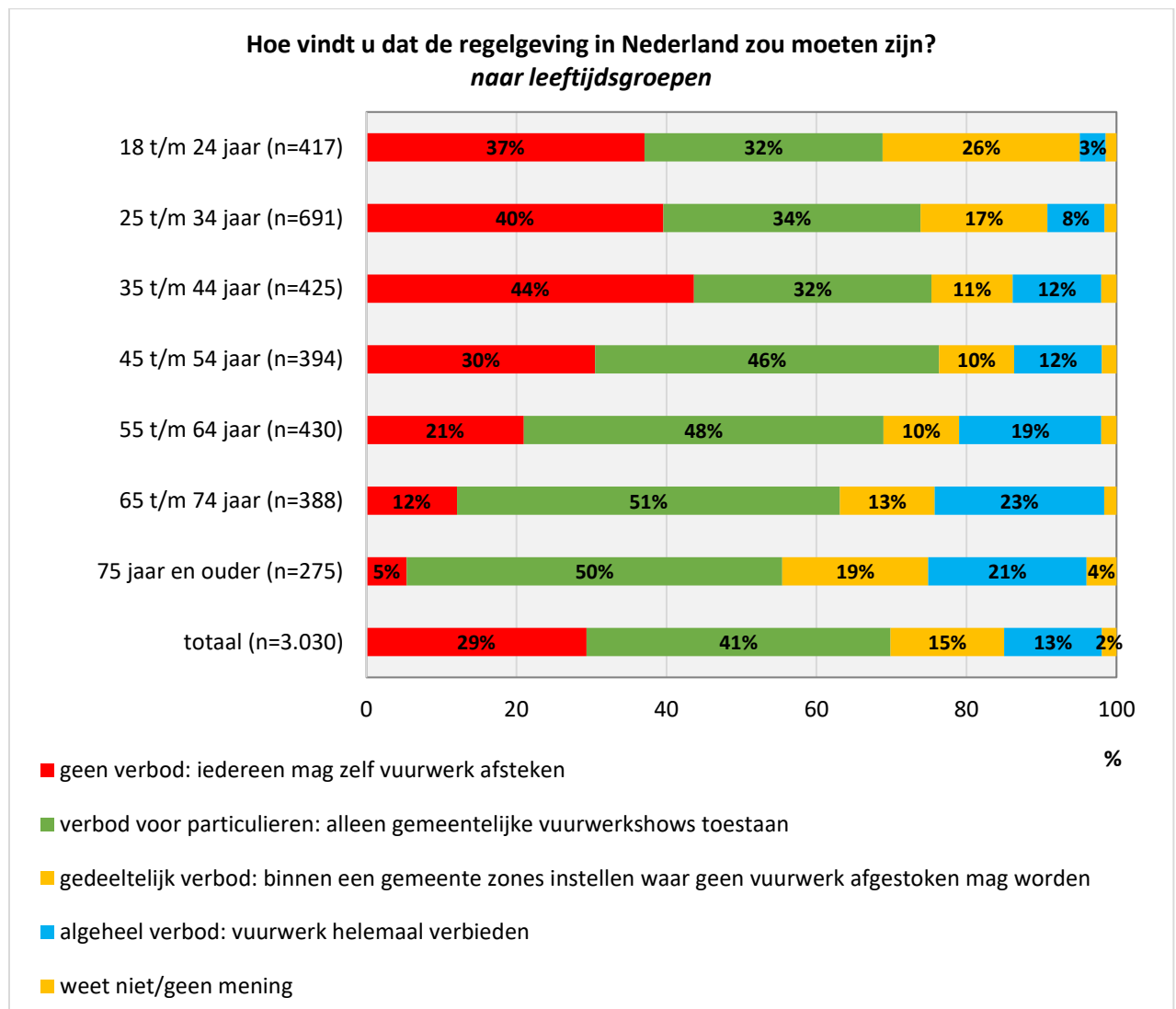
Leeftijdsgroepen

Zoals te verwachten valt, varieert de mening van de Delftenaren op dit gebied ook naar leeftijd. De leeftijdsgroepen die zelf relatief meer vuurwerk afsteken zijn in meerdere mate voor 'geen verbod'.

Het aandeel dat geen verbod wenst, waarbij iedereen zelf vuurwerk mag afsteken, is het grootst onder de 35-44 jarigen (44%), gevolgd door de 25-34 jarigen (40%) en de 18-24 jarigen (37%).

Onder deze leeftijdsgroepen is dat ook het meest gekozen antwoord.

De overige leeftijdsgroepen kiezen 'het meest' voor een verbod voor particulieren. Het aandeel dat voor een verbod voor particulieren is varieert van ongeveer een derde deel onder de 18-24, de 25-34 en de 35-44 jarigen tot ongeveer de helft onder de 55-plussers.

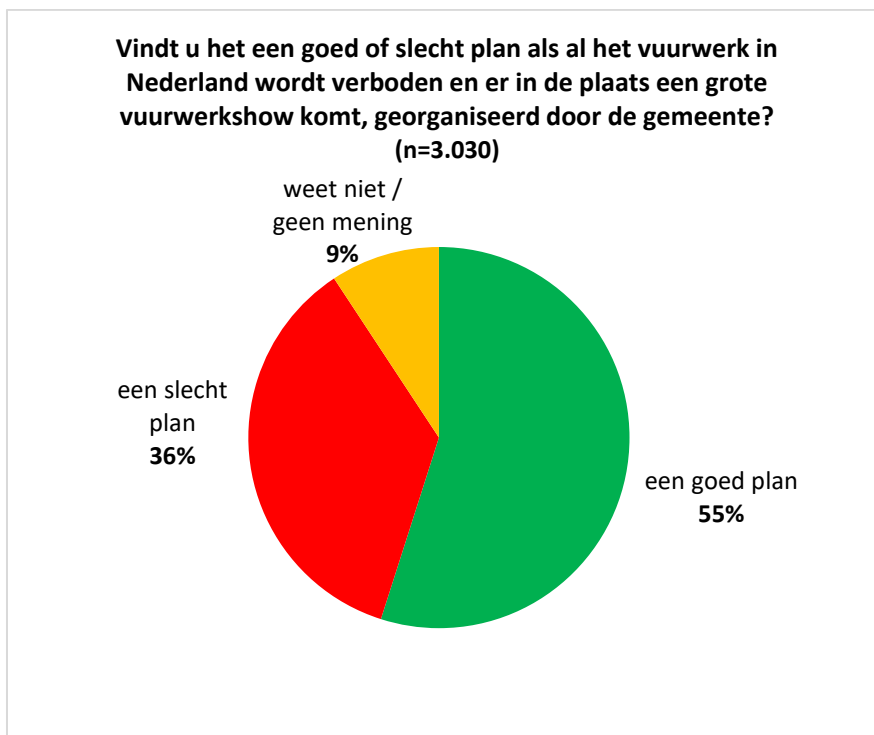

Figuur 8

Een gemeentelijke vuurwerkshow i.p.v. zelf afsteken, een goed of slecht plan?

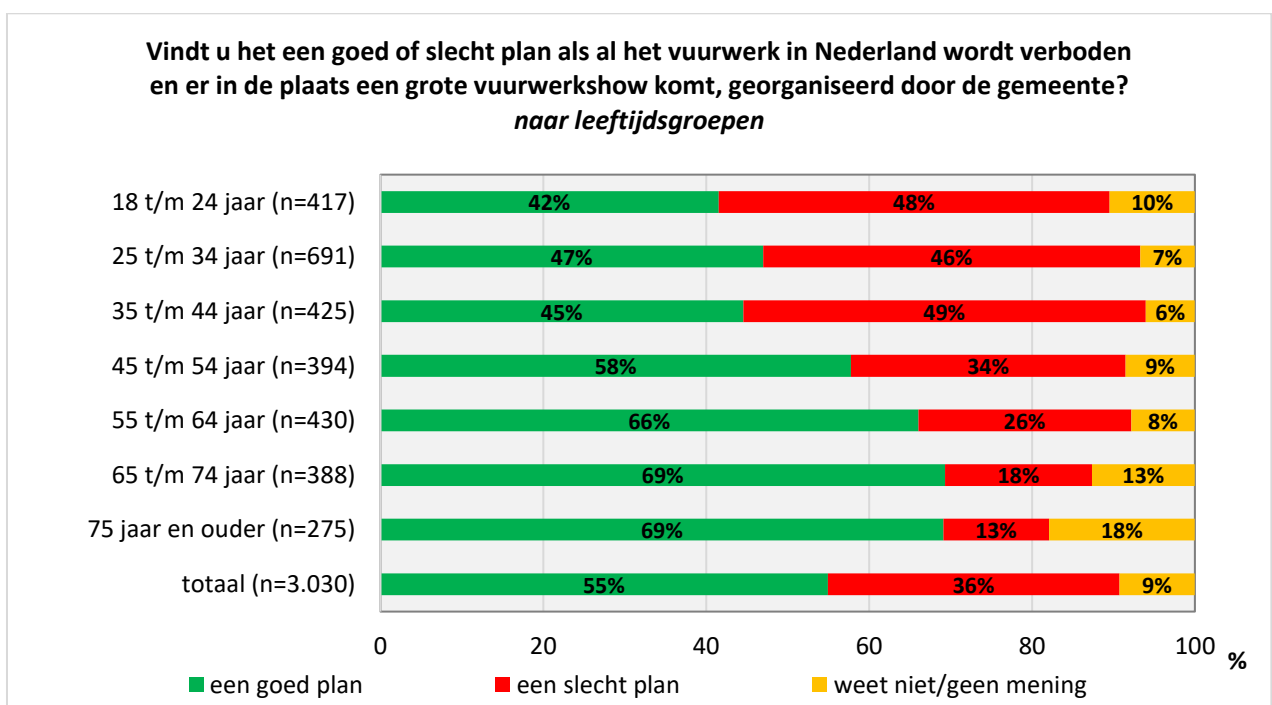
De meerderheid van de Delftenaren vindt dit **een goed plan** (55%), ruim een derde deel van de Delftenaren vindt dit **een slecht plan** (36%).

Figuur 9

Leeftijdsgroepen

De jongste drie leeftijdsgroepen zijn meer verdeeld op dit punt dan de oudere leeftijdsgroepen. Vanaf 45 jaar is de meerderheid van mening dat dit een goed plan betreft. Dit aandeel loopt op van 58% onder de 45-54 jarigen tot 69% onder de 65-plussers.

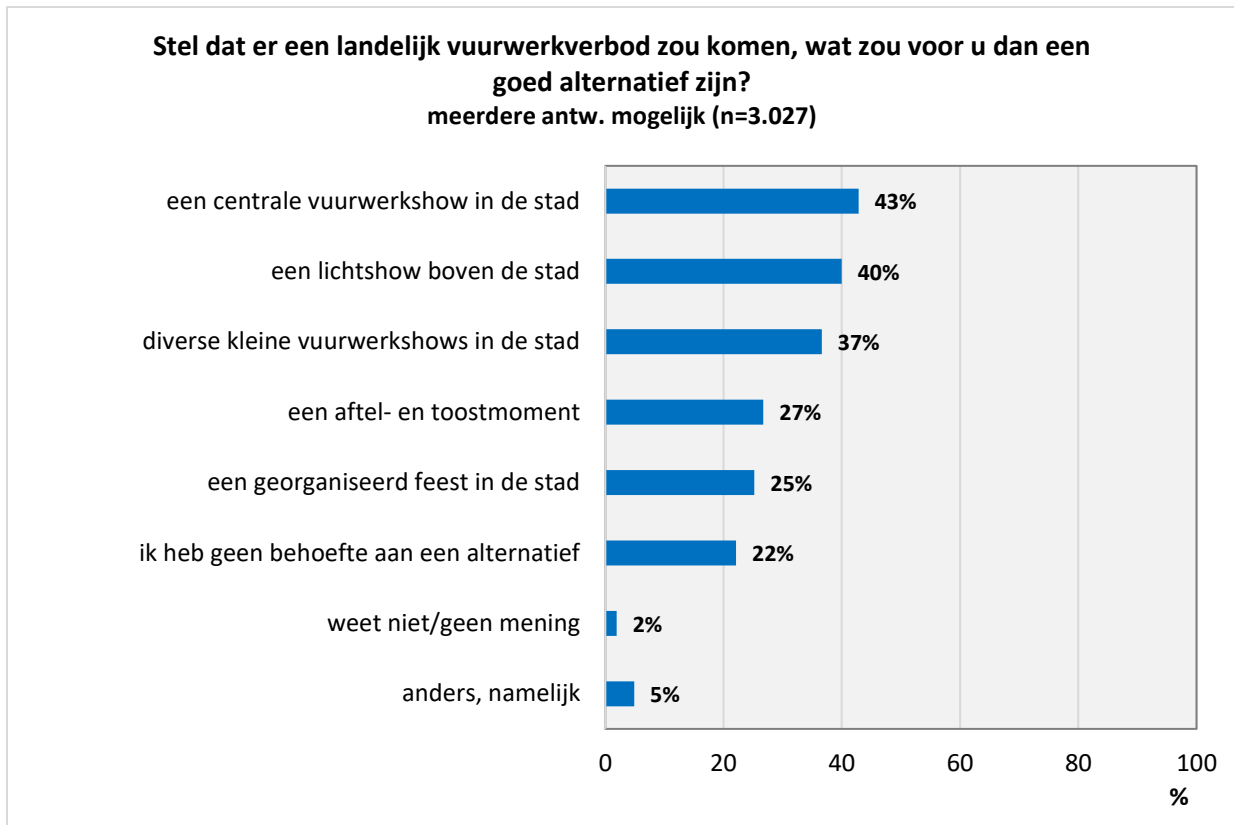
Figuur 10

Een goed alternatief indien er een landelijk vuurwerkverbod zou komen

Alle respondenten konden vervolgens aangeven wat voor hen een goed alternatief zou zijn, stel dat er een landelijk vuurwerkverbod komt.

Er komt een duidelijke top 3 uit de antwoorden naar voren. De meeste bewoners geven de voorkeur aan een centrale vuurwerkshow in de stad (43%), een lichtshow boven de stad (40%), of diverse kleine vuurwerkshows in de stad (37%).

De volgende alternatieven worden telkens gekozen door (ruim) een kwart; een aftel- en toostmoment of een georganiseerd feest in de stad. Ruim een vijfde deel geeft aan geen behoefte te hebben aan een alternatief (22%).

Figuur 11

De ideale jaarwisseling volgens Delftenaren

Via de laatste vraag van het onderzoek konden alle respondenten hun ideale jaarwisseling omschrijven. Hieronder volgt eerst een samenvatting.

In het algemeen valt op dat het merendeel van de respondenten een **gezellig, kleinschalig, feestelijk samen zijn ideaal vinden in huiselijke kring met partner, gezin, familie, vrienden, burens en/of kennissen**. Dit is verreweg het meest genoemd. Men viert de jaarwisseling het liefst samen in gezelligheid en met saamhorigheid. Velen merken op de jaarwisseling idealiter te willen vieren zoals nu (niets aan veranderen). Anderen vinden de jaarwisseling met de overlast van (particulier knal-)vuurwerk niet meer van deze tijd.

Tijdens het samenzijn wordt er lekker gegeten (oliebollen) en gedronken (een hapje en een drankje/borrelen), samen een spelletje gespeeld of tv gekeken (conference, top2000). Dan om 12 uur is het aftellen, proosten (met champagne), waarna velen graag naar buiten gaan om vuurwerk te kijken en de buurt een gelukkig nieuwjaar te wensen. Anderen kijken vanuit huis naar het vuurwerk (veiliger). In de drie jongere leeftijdsgroepen is er een aanzienlijk deel voor wie het ook inhoudt zelf (voornamelijk sier)vuurwerk af te steken in een sociaal verband (met gezin, kinderen, familie, vrienden en de burens en buurtgenoten), en erna verder te gaan met lekker eten en drinken. Maar ook onder oudere leeftijdsgroepen wordt dit genoemd. In elke leeftijdsgroep wordt er door een aantal genoemd dat zij graag een vuurton/vuurkorf aansteken bijvoorbeeld in de tuin. Sommigen zouden het liefst rond een groot vreugdevuur samenkomen met de buurt (kerstbomen verbranden, met een feest in een buurthuis erna, zoals men vroeger deed). Anderen gaan dan nog graag langs een aantal kleine feestjes, of naar een groter feest, of naar de stad (horeca). Velen blijven ook gewoon thuis na 12 uur.

Een deel van de bewoners beschrijft dat vuurwerk afsteken met de jaarwisseling (en ook vreugdevuren, en een vuurkorf/ton) erbij hoort/traditie is en niet mag worden afgenomen (dan heeft men het over afsteken van vuurwerk op oudjaarsdag t/m net na de jaarwisseling), en dat het afsteken ook veilig kan door particulieren met legaal vuurwerk/siervuurwerk. Men hecht aan de vrijheid om zelf af vuurwerk te mogen steken. Velen geven aan zelf vuurwerk af te willen steken (veel, de hele dag, om 12 uur). Dat er helaas ook personen zijn die overlast veroorzaken met illegaal vuurwerk/vuurwerkbommen en knallen buiten de geoorloofde tijden, en zelfs gaan vernielen en rellen tegen hulpverleners, wordt onderkend en daar moet streng tegen opgetreden worden.

Dan wordt de groep die het liefst geen particulier vuurwerk meer heeft groter naar mate men ouder is. De redenen variëren van stress bij henzelf (oorlogsgeluiden, zorgen over verwond raken en schade), stress bij hun huisdieren (kalmerende medicatie benodigd, honden die niet uitgelaten durven worden, en huisdieren die niet alleen gelaten kunnen worden), geen overlast van vuurwerk meer willen, geen wekenlang hard geknal maar stilte en een rustige jaarwisseling (en goed slapen), geen gewonden/slachtoffers, maar veiligheid en in veiligheid over straat kunnen, geen vernielingen/vandalisme/agressief gedrag (zeker niet naar hulpverleners), geen afval op straat. Sommigen ontvluchten dan het vuurwerk naar vuurwerkvrije plekken of gaan tijdens de jaarwisseling naar het buitenland (bijv. huisje in de natuur, Veluwe, Ardennen, op vakantie).

Vele bewoners zien een aftelmoment met daarna een centrale vuurwerkshow als een goed alternatief. Vooral om de reden dat het veiliger zou zijn als professionals vuurwerk afsteken, en de overlast dan tot een korter tijdsbestek beperkt wordt. Ze verwachten dat het zal leiden tot minder overlast, in totaal minder afgestoken vuurwerk, en ook mooier vuurwerk dan er nu wordt afgestoken. Het kan volgens sommigen een verbindend moment zijn voor de stad (samen aftellen en de show kijken). Ook is het goed dat er een alternatief blijft voor de liefhebbers van vuurwerk. Men kan dan zelf kiezen om te gaan kijken of niet. Een aantal bewoners heeft hier goede ervaringen mee in het buitenland.

Een deel beschrijft dan een groter feestelijk evenement met muziek en eten en drinken in de stad, of stelt voor dit juist kleinschaliger te doen in de wijken of buurten (dichterbij huis en niet de drukte van alles en iedereen op een plek). Sommigen geven de voorkeur aan een lichtshow met drones omdat het milieuvriendelijker is, en door de hele stad kan worden gezien.

Een deel is voor het toestaan van alleen siervuurwerk of klein vuurwerk voor particulieren, en geen illegaal en knalvuurwerk meer toestaan, maar ook velen zijn voor een totaalverbod van vuurwerk. Zij vinden het uit de hand gelopen, dat vuurwerk te gevaarlijk is voor afsteken door particulieren en niet meer van deze tijd is. Handhaving is dan van belang, waarbij zij zich ook afvragen of dit wel te handhaven is.

Opmerkingen

Tot slot konden de Delftenaren nog een opmerking plaatsen over het onderzoek.

Er komen vele opmerkingen uit het rapport nogmaals terug waaruit blijkt dat er voor- en tegenstanders van vuurwerk zijn onder Delftenaren.

Enerzijds zijn er de mensen die vuurwerk bij de traditie van de jaarwisseling vinden horen, die dit willen behouden (niet afpakken) en zelf vuurwerk willen blijven afsteken (dit ook leuk vinden), en er is een groep die de vreugdevuren terug wil. Bewoners geven ook aan dat verbieden van vuurwerk niet het beoogde resultaat zal hebben, maar illegaal vuurwerk in de hand werkt.

Anderzijds zijn er bewoners die de overlast van vuurwerk graag zien verdwijnen, hopen op een verbod van vuurwerk voor particulieren, aangeven dat vuurwerk veel letsel, schade en overlast veroorzaakt en vervuילend is, maar dat dit dan ook gehandhaafd moet worden.

Bewoners merken op dat diverse hulpverleners/hulpdiensten belaagd zijn met vuurwerk (men is daarvan geschrokken), en vinden dat onacceptabel/schandalig, dat er respect voor hulpverleners moet zijn, en dat de ouders hard aangepakt moeten worden.

Men merkt bijvoorbeeld ook nog op dat er verschil zit tussen 'legaal vuurwerk volgens de regels afsteken op oudjaarsavond/met de jaarwisseling (kort, siervuurwerk)' en 'het afsteken van illegaal vuurwerk en knalvuurwerk buiten de geoorloofde tijden (al wekenlang voor de jaarwisseling)'. Dat de meeste overlast nu veroorzaakt wordt door deze tweede categorie, wat al niet mag binnen huidige regels, en dat er op bepaalde plekken handhaving hierop wordt gemist.

Wat gaat er met de resultaten gebeuren?

Het onderzoek geeft inzicht in de beleving en wensen van Delftenaren over de viering van oud en nieuw; waarbij vooral duidelijk wordt dat er nog altijd veel verdeeldheid is. Op dit moment is het te vroeg om aan te geven wat er concreet met deze resultaten gaat gebeuren. Er is namelijk nog geen landelijk verbod op het afsteken van consumentenvuurwerk van kracht, waardoor een alternatieve invulling op dit moment niet aan de orde is.

De resultaten worden gedeeld en besproken met de gemeenteraad.